

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH
CHỦ BIÊN: PGS.TS NGUYỄN ĐĂNG DỜN

TIỀN TỆ NGÂN HÀNG

Nhóm tác giả biên soạn:

- + PGS.TS Nguyễn Đăng Dờn
- + PGS.TS Hoàng Đức
- + PGS.TS Trần Huy Hoàng
- + TS. Trần Thị Xuân Hương
- + Th.S Nguyễn Quốc Anh
- + Th.S Nguyễn Kim Trọng
- + Th.S Nguyễn Văn Thầy

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC QUỐC GIA TP. HỒ CHÍ MINH

MỤC LỤC

Lời nói đầu	5
CHƯƠNG I: LÝ LUẬN CHUNG VỀ TIỀN TỆ	7
I. NGUỒN GỐC VÀ BẢN CHẤT CỦA TIỀN TỆ	7
1. Nguồn gốc của tiền tệ.....	7
2. Bản chất của tiền tệ.....	10
3. Hình thức của tiền tệ	11
II. CHỨC NĂNG CỦA TIỀN TỆ	13
1. Thước đo giá trị (standard of value).....	13
2. Phương tiện lưu thông (medium of exchange).....	14
3. Phương tiện cất trữ (store of value).	16
4. Phương tiện thanh toán (means of payment)	17
5. Tiền tệ thế giới (world money).....	18
III. QUY LUẬT LƯU THÔNG TIỀN TỆ.....	21
1. Tính chất của quy luật	21
2. Nội dung của quy luật lưu thông tiền tệ.....	22
3. Ý nghĩa của qui luật lưu thông tiền tệ	25
IV. VAI TRÒ CỦA TIỀN TỆ	26
V. CUNG VÀ CẦU TIỀN TỆ	28
1. Cung tiền tệ (monetary supply).....	28
2. Cầu tiền tệ (monetary demand)	30
VI. TÓM LƯỢC MỘT SỐ HỌC THUYẾT TIỀN TỆ.....	32
1. Học thuyết tiền tệ cổ điển (học thuyết số lượng tiền tệ cổ điển).....	32

2. Phương án lý thuyết tiền tệ của Irving Fisher (1867 - 1947).....	36
3. Học thuyết tiền tệ của trường phái Cambridge.....	38
4. Học thuyết tiền tệ của John Maynard Keynes (1883 - 1946).....	39
5. Học thuyết tiền tệ của Milton Friedman.....	41
6. Học thuyết tiền tệ kim loại hiện đại và tiền tệ duy danh hiện đại.....	45
CHƯƠNG II: HỆ THỐNG TIỀN TỆ.....	48
I. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ HỆ THỐNG TIỀN TỆ.....	48
1. Một số khái niệm.....	48
2. Các nhân tố của hệ thống tiền tệ.....	49
II. HỆ THỐNG TIỀN ĐÚC BẰNG KIM LOẠI.....	55
1. Chế độ đơn bản vị (chế độ một bản vị - monometallism).....	55
2. Chế độ song bản vị (chế độ hai bản vị - bimetallism).....	56
3. Chế độ bản vị vàng (gold standard).....	58
III. HỆ THỐNG TIỀN GIẤY.....	60
1. Nguyên nhân ra đời, bản chất và hình thức.....	60
2. Giá trị và quy luật lưu thông tiền giấy.....	63
3. Các hệ thống tiền giấy.....	66
IV. HỆ THỐNG TIỀN TỆ Ở VIỆT NAM.....	71
1. Lịch sử lưu thông tiền tệ ở Việt Nam.....	71
2. Hệ thống tổ chức lưu thông tiền tệ ở Việt Nam.....	74

CHƯƠNG III: LẠM PHÁT VÀ BIỆN PHÁP KIỂM SOÁT LẠM PHÁT.....	78
I. LẠM PHÁT.....	78
1. Khái niệm về lạm phát (Inflation).....	78
2. Các loại lạm phát	80
3. Đánh giá lạm phát	83
4. Hậu quả của lạm phát.....	84
II. BIỆN PHÁP KIỂM CHẾ LẠM PHÁT.....	86
1. Kiểm chế lạm phát bằng biện pháp cổ điển.....	86
2. Kiểm chế lạm phát trong giai đoạn hiện nay.....	86
3. Những phương thức chống lạm phát ở các nước phát triển.....	90
CHƯƠNG IV: TÍN DỤNG VÀ LÃI SUẤT	93
I. CHỨC NĂNG VÀ VAI TRÒ CỦA TÍN DỤNG.....	93
1. Quá trình ra đời và bản chất của tín dụng	93
2. Chức năng của tín dụng	94
3. Vai trò của tín dụng	97
II. CÁC HÌNH THỨC TÍN DỤNG	99
1. Tín dụng thương mại (commercial credit).....	99
2. Tín dụng ngân hàng (bank credits)	103
3. Tín dụng nhà nước (state credit).....	107
III. LÃI SUẤT TÍN DỤNG	109
CHƯƠNG V: THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH.....	114
I. CHỨC NĂNG CỦA THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH.....	114
1. Khái niệm về TTTC:	114
2. Cơ sở hình thành TTTC.....	116

3. Chức năng của TTTC.....	118
II. PHÂN LOẠI THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH.....	119
1. Phân loại TTTC theo thời hạn luân chuyển vốn... ..	119
2. Phân loại TTTC theo cơ cấu của thị trường.....	119
3. Phân loại TTTC theo tính chất luân chuyển vốn:..	120
III. VAI TRÒ CỦA TTTC.....	120
1. Tạo lập nguồn vốn cho nền kinh tế.....	120
2. Góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động của nền kinh tế.....	120
3. Đẩy nhanh quá trình tự do hoá tài chính và hội nhập quốc tế.....	120
IV. THỊ TRƯỜNG TIỀN TỆ.....	121
1. Chức năng của thị trường tiền tệ (TTTT).....	121
2. Cơ cấu của thị trường tiền tệ.....	122
3. Thị trường liên ngân hàng (interbank market).....	124
4. Thị trường mở (open market).....	125
V. THỊ TRƯỜNG HỐI ĐOÁI.....	130
1. Khái niệm, đặc điểm và vai trò của TTHĐ.....	130
2. Thành viên tham gia thị trường hối đoái.....	132
3. Các nghiệp vụ giao dịch hối đoái.....	133
VI. THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN.....	138
1. Khái niệm và đặc điểm của TTCK.....	138
2. Chức năng của thị trường chứng khoán.....	139
3. Vai trò của thị trường chứng khoán.....	140
4. Các chủ thể tham gia TTCK.....	141
5. Phân loại thị trường chứng khoán.....	148
6. Chứng khoán (Securities).....	153

7. Giao dịch chứng khoán.....	160
8. Giao dịch chứng khoán trên thị trường tập trung (giao dịch trên sàn).....	165
9. Giao dịch chứng khoán trên thị trường OTC.....	166
10. Giao dịch trên thị trường tự do (giao dịch trao tay)	167

**CHƯƠNG VI: NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VÀ
CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG PHI
NGÂN HÀNG**

.....	168
I. BẢN CHẤT VÀ CHỨC NĂNG CỦA NHTM	168
1. Khái niệm về NHTM	168
2. Quá trình ra đời và phát triển của NHTM	170
3. Bản chất của ngân hàng thương mại	176
4. Hệ thống NHTM Việt Nam	177
II. CHỨC NĂNG VÀ NHIỆM VỤ CỦA NHTM	180
1. Trung gian tín dụng	180
2. Trung gian thanh toán và cung ứng phương tiện thanh toán cho nền kinh tế	184
3. Cung ứng dịch vụ ngân hàng.....	187
III. TỔ CHỨC VÀ BỘ MÁY CỦA NHTM	190
1. Cơ cấu tổ chức	190
2. Quản trị, điều hành và kiểm soát trong NHTM ...	192
IV. NGHIỆP VỤ CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI.	197
1. Nghiệp vụ nguồn vốn	197
2. Nghiệp vụ tín dụng và đầu tư (nghiệp vụ thuộc tài sản có sinh lời)	202

3. Nghiệp vụ kinh doanh dịch vụ ngân hàng.....	210
V. CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG PHI NGÂN HÀNG.....	213
1. Công ty tài chính (financial company)	213
2. Công ty cho thuê tài chính (financial leasing company).....	213
3. Quỹ tín dụng nhân dân (Peoples Credit Fund – PCF)	214
4. Các tổ chức tín dụng khác	215

**CHƯƠNG VII: NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG VÀ
CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ QUỐC GIA.. 216**

I. NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG (CENTRAL BANK).. 216	216
1. Khái niệm.....	216
2. Bản chất của NHTW	216
3. Ngân hàng Trung ương ở Việt Nam	217
4. Chức năng của Ngân hàng Trung ương	219
5. Mô hình tổ chức NH Trung ương	224
II. CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ QUỐC GIA	225
1. Khái niệm và mục tiêu của chính sách tiền tệ quốc gia	225
2. Nội dung của chính sách tiền tệ quốc gia	237
3. Các công cụ của chính sách tiền tệ quốc gia (monetary policy instruments)	243

**CHƯƠNG VIII: HỆ THỐNG THANH TOÁN QUA
NGÂN HÀNG..... 251**

I. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ HỆ THỐNG THANH TOÁN QUA NGÂN HÀNG	251
---	------------

1. Các hình thức chu chuyển tiền tệ trong nền kinh tế.....	251
2. Đặc điểm và tác dụng của thanh toán qua ngân hàng.....	254
3. Những quy định chung trong thanh toán qua ngân hàng.....	256
II. CÁC PHƯƠNG THỨC THANH TOÁN QUA NGÂN HÀNG.....	260
1. Thanh toán quốc nội (national payment)	260
2. Thanh toán quốc tế.....	283
 CHƯƠNG IX: KHỦNG HOẢNG TÀI CHÍNH TIỀN TỆ TÁC ĐỘNG, BÀI HỌC VÀ GIẢI PHÁP.....	292
I. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ KHỦNG HOẢNG TÀI CHÍNH TIỀN TỆ	292
II. KHỦNG HOẢNG TÀI CHÍNH TIỀN TỆ CHÂU Á.....	296
1. Diễn biến.....	296
2. Nguyên nhân của cuộc khủng hoảng TCTT khu vực châu Á	301
3. Ảnh hưởng của cuộc khủng hoảng.....	311
4. Một số nhận định.....	313
5. Ảnh hưởng của cuộc khủng hoảng tài chính – tiền tệ đối với Việt Nam	318
6. Những bài học rút ra từ cuộc khủng hoảng	322
III. KHỦNG HOẢNG TÀI CHÍNH THẾ GIỚI NĂM 2009	326
1. Nguyên nhân.....	326

2. Diễn biến.....	328
3. Tác động của KHTCQT đến Việt Nam.....	329
4. Giải pháp của Việt Nam.....	335
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	347
MỤC LỤC.....	348